

Střední škola strojírenská a elektrotechnická Brno, p. o.

Strategie identifikace žáků nadaných

Základní pojmy

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní stimulaci vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, intelektových činností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.“ (§ 27 odst. 2 vyhlášky č. 27/2016 Sb.)

Úvod

V tomto smyslu odpovídají i žáci nadaní a mimořádně nadaní definici „osoby, která k aplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo k užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními, potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.“

Pro zajištění individuálního rozvoje během vzdělávacího procesu, umožňují předpisy řediteli školy a školnímu poradenskému pracovišti

- přeřadit mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího po splnění zákonných podmínek,
- vytvářet skupiny pro mimořádně nadané žáky, ve kterých se v některých vyučovacích předmětech vzdělávají žáci různých ročníků.
- Vzdělávání mimořádně nadaných žáků se může uskutečňovat podle individuálního vzdělávacího plánu, jehož rámcový obsah je vymezen v příslušné platné vyhlášce.

Školy využívají pro identifikaci takových žáků poradenské služby specializovaných poradenských pracovišť, spolupracují s nimi v rámci společných odborných konzultací a metodického vedení. Těmito pracovišti je po odborném vyšetření žáka stanoven stupeň podpory a metody, které povedou k dalšímu rozvoji nadaných.

Nejčastěji uváděné charakteristiky nadaných:

- **Vysoká potřeba učit se novému** – nadaní žáci lační po nových informacích, které samostatně získávají, mají vysoké pracovní tempo.

- **Vynikající paměť** – nadané děti mají již v předškolním věku mimořádnou logickou, zrakovou i sluchovou paměť, jsou schopné zapamatovat si obrovské množství informací, kterým byly vystaveny jen jednou.
- **Vnitřní motivace, neustálá aktivita** – nadané děti jsou cílevědomé a dokáží se dlouhodobě koncentrovat, jsou hnány silnou vnitřní motivací, zvláště v oblasti, která je zajímavá.
- **Stálá zvědavost a obliba komplikovanosti, která je pro ně výzvou** – nadané děti samy vyhledávají potřebné informace a orientují se v nich. Oblast, která je zajímavá, dalece přesahuje požadovaný rozsah učiva. V nižším věku je tato zvědavost spojena s neustálými dotazy.
- **Snadno nachází chyby či originální řešení problémů.**
- **Mají zálibu ve strukturování informací a vytváření různých systémů.**
- **Jsou přecitlivělí na kritiku, mají silné sklony k perfekcionismu.**
- **Vždy se do hloubky zajímají o oblast svého zájmu.**
- **Upřednostňují kontakt s dospělými nebo staršími kamarády před vrstevníky.** Potřebují volnost a vyžadují rovnoprávnou komunikaci.
- **Nerovnoměrný vývoj** – zrychlený vývoj intelektu často souvisí s průměrným nebo dokonce zpomaleným vývojem emocí a někdy i zpomaleným vývojem např. v oblasti jemné motoriky.

Nerovnoměrný vývoj může přinášet i problémové projevy v soužití s ostatními.

Například:

- nevhodné chování ve škole-příčinou může být nerovnováha mezi schopnostmi nadaného žáka a tím, co je od něj vyžadováno,
- rutinní práce ve škole spojená s, pro něj, pomalým tempem práce, nebo se zadáváním práce a pokyny vyučujících,
- chtějí být dominantní, rádi ovládají diskusi, kladou nečekané otázky,
- odmítají se přizpůsobovat,
- odmítají autority.

Přítomnost některé z výše uvedených charakteristik ale nemusí ihned potvrzovat nadání žáka. Nadání se projevuje velice individuálně a učitel by si měl výše zmiňovaných charakteristik zvýšeně všimnout a případně doporučit komplexnější vyšetření v poradenském zařízení, které se touto problematikou zabývá, a kde se nadání může potvrdit nebo vyvrátit. Mezi nadanými žáky se totiž často vyskytuje další specifická skupina nadaných žáků. Sem patří např. handicapovaní nadaní žáci,

nadaní s poruchami učení, nadaní žáci podávající nízké výkony či nadaní s Aspergerovým syndromem.

Metody využívané při vyhledávání nadaných:

- Testy inteligence - právo na jejich používání náleží pouze psychologům.
- Testy výkonu - jsou často kombinovány s intelligenčními testy.
- Didaktické testy - ověřují znalosti a vědomosti z určité oblasti, předmětu. Radíme sem vstupní srovnávací testy, například při přijímacích zkouškách
- Scio testy.
- Školní výsledky - hodnocení je pouze orientační.
- Výsledky soutěží - sledovány jsou nejen výsledky, ale i aktivita a zájem o zapojení do soutěží.
- Posouzení dítěte učitelem nebo skupinou učitelů, kteří se věnují této problematice.
- Posouzení dítěte vlastními rodiči. Toto hodnocení by mělo být nezaujaté, bez přeceňování schopností dítěte či nerealistických nadměrných očekávání.

Závěrečné rozhodnutí je vždy na posouzení odborných pracovníků speciálně-pedagogických poraden, práce s nadanými žáky je poté s nimi konzultována a vyučující se řídí metodami práce popsanými v Doporučení poradenského zařízení

V Brně, dne 1.9.2022

Ing. Roman Moliš

Ředitel školy